

[Miljøministeren]

amtsråd og fredningsstyrelsen. Hovedformålet med arbejdsgruppen var, at man skulle foretage en samlet gennemgang af de fredningsmæssige og landbrugsmæssige interesser i hele Tøndermarsken. Specielt landbrugsmiljøministeriet fandt dengang en samlet vurdering nødvendig for at kunne bedømme eventuelle fredningers betydning for landbrugserhvervet.

Det blev imidlertid allerede i begyndelsen af gruppens arbejde, dvs. omkring årsskiftet 1981-82, klart, at det ville være nødvendigt med en hurtig stillingtagen til udnyttelsen af de private landbrugsarealer i den nye kog, Margrethe Kog. Dette skyldtes, at de private lodsejere ønskede at benytte arealerne til intensiv korndyrkning og derfor stod med et projekt til detailvanding af arealerne.

Som et delresultat indstillede arbejdsgruppen derfor, at der blev fremsat forslag om fredning af de privatejede landbrugsarealer - det var ca. 250 ha - i den nye kog. Dette medførte, at Sønderjyllands amtsråd og fredningsstyrelsen sammen i marts 1983 rejste fredningssag for arealet. Formålet med fredningen skulle være at sikre, at området på længere sigt får karakter af og kan bevares som et græsklædt kogsområde med åbne sidegrøfter. Overfredningsnævnet har den 12. november 1985 truffet afgørelse om fredning af hele Margrethe Kog, dvs. både de privatejede arealer, de statsjede arealer og saltøerne. Herefter er arbejdsgruppen gået videre i arbejdet med den øvrige del af Tøndermarsken, men det er vel ikke for meget at sige, at indsatsen for at frede Margrethe Kog var noget af en kraftanstrengelse, og derfor må det nok erkendes, at tempoet i forberedelsen af yderligere fredning i Tøndermarsken ikke har været tilstrækkeligt.

Det næste møde i gruppen finder sted i slutningen af denne måned. På dette møde fortsættes overvejelserne om de landbrugsmæssige forhold på den ene side og de fredningsmæssige forhold på den anden side med henblik på at nå til en beslutning om nye fredningsinitiativer i Tøndermarsken. De hidtidige overvejelser i arbejdsgruppen er gået i retning af, at der inden for de ydre koge og Vidåsystemet gennemføres en biotopbevarende fredning for de arealer, hvor dette i særlig grad er påkrævet, samt at der for Højer Kog og Møgeltønder Kog gennemføres en mild landskabsfredning, der skal

bevare det specielle marsklandskabs karakter, bl.a. uden større beplantning. Det er derfor ikke forkert at sige, at der arbejdes med en fredning af Tøndermarsken på tre fronter: 1) beslutningsforslaget, 2) Danmarks Naturfredningsforenings forslag og 3) arbejdet i arbejdsgruppen under fredningsstyrelsen.

Som jeg har sagt, synes jeg, det er positivt, at det største oppositionsparti finder denne sag så væsentlig, at man vil støtte den fredningssag, som fredningsstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening arbejder for at få rejst, men selv om jeg er enig i, at der snarest skal rejses ny fredningssag for Tøndermarsken, er det mig samtidig magtpåliggende, at vi får mulighed for at lytte til og overveje alle relevante synspunkter, før fredningspåstanden udformes. Der knytter sig nemlig en lang række problemer til fredningen i Tøndermarsken. Her er jo ikke kun tale om at sikre livsvilkårene for fugle og andre dyr, men også om, at eksistensgrundlaget for lokalbefolkningen skal sikres. I dette lys må det bl.a. vurderes, hvilke af de arealer, der nu er opdyrkede, der bør tilbageføres til græsningsarealer, og man må have mere konkrete forslag til, hvordan den traditionelle driftsform ved græsning kan fortsættes og bevandingssystemet kan opretholdes i dette store område.

Hertil kommer det økonomiske aspekt. Fredningsstatningen vil formentlig være flere gange den sum, der er afsat på de årlige finanslove til dette formål.

Vedtagelsen af den nuværende folketingsbeslutning vil selvsagt betyde, at arbejdsgruppen reelt sættes ud af funktion. Det finder jeg meget uheldigt, fordi det ansvarlige amtsråd og også landbrugshensyn fejles til side uden diskussion og uden afvejning. Det tror jeg af den lokale befolkning vil blive oplevet som en hån og vil skabe en sådan modvilje mod fredningsinitiativet, at det giver bagslag på længere sigt.

Og hvad der er lige så galt: en fredning bør ikke gennemtrumfes af folketinget. Det er overfredningsnævnet, der skal foretage den endelige afvejning i fredningssager. Dette respekteres vel formelt i beslutningsforslaget, men en vedtagelse af forslaget i folketinget vil lægge stort pres på fredningsnævnet, respektive overfredningsnævnet. Det vil jeg advare imod. Tænk, hvis et andet flertal i en anden sag på et andet tidspunkt vedtog en